

Stads- och kulturvandring i Sigtuna september 2016

En härlig septemberdag begav sig 35 SPFare från Håbo till Sigtuna för att bese stadens soliga sida. Vi började vår vandring traditionellt med kaffe och dopp, denna dag på Strandvillans café, där vi kunde sitta ute i trädgården och njuta. Sigtuna, som är Sveriges runstensrikaste stad, grundades på 980-talet av kung Erik Segersäll. Här fanns då inte någon bebyggelse och man kunde anlägga staden helt efter eget mönster. Man la ut långsmala tomter på båda sidor av en långgata, som gick, och går, parallellt med stranden. Här låg också Kungsgården där kungen bodde.

Kung Erik efterträddes av sonen Olof Eriksson, senare Skötkonung, som år 995 inrättade det första mynthuset i Sverige. Så småningom byggs ett antal stenkyrkor i staden och Sigtuna blir också det första biskopssätet. Sigtuna fortsätter att blomstra och här inrättas också kloster. Men i mitten av 1200-talet grundlägger Birger Jarl Stockholm, som blir huvudstad, och Sigtuna börjar förlora sitt värde. Efter Gustav Vasas reformation stängs klostren och då börjar en lång period av nedgång och förfall. Först i mitten av 1800-talet börjar en uppgång tack vare ingenjören Emil Edling, som bl.a. bygger en ångbåtsbrygga för att ta emot varor från Stockholm och Uppsala och turismen blir en affärsrörelse. Manfred Björkquist, senare ärkebiskop, inrättar ett centrum för ungkyrkorörelsen. Sedan

tillkommer också folkhögskola och internatskolor, och allt detta gör Sigtuna till en bildningsstad.

Vår vandring gick längs stranden, där vi först stötte på en nyanlagd labyrint och en modern runsten, som anlagts för att locka stora och små till runstensjakt i staden. Mycket trevligt initiativ.

Här fick vi också information om runstenarnas historia och om de stenar i Sigtuna som vi senare skulle träffa på. Efter strandpromenaden vände vi upp mot S:t Pers kyrkoruin. S:t Pers kyrka anses som Upplands första domkyrka och började byggas år 1100. Efter reformationen lämnades kyrkan att förfalla och efter en brand på 1600-talet har kyrkan stått som ruin.

På vägen upp mot Tingsberget och Klockbacken stannade vi vid en ovanlig runsten. Den är rest till minne av två kvinnor, systrarna Tora och Rodvi och är rest av deras bror. Detta är den enda runsten som en bror har rest över sina systrar.

På Tingsberget har man en härlig utsikt över Sigtunafjärden. Vid Tingsberget stod också klockstapeln, som byggdes i början av 1600-talet. Tyvärr brann den ner sommaren 2016. Vi fortsätter längs Prästgatan, som länge var en processionsgata och passerar S:t Lars ruin och kommer fram till S:t Olofs kyrkoruin. S:t Olofs kyrka var en vallfarts- och sockenkyrka och byggdes på 1100-talet, Den har fått sitt namn efter Olav den helige, kung i Norge, som ofta besökte Sigtuna.

I ruinen finns en inmurad runsten. Stenen var minst hundra år när kyrkan byggdes och är till minne av Grimulv, en följeslagare på ett vikingatåg.

Invid S:t Olofs ruin ligger Mariakyrkan, som är Sigtunas äldsta bevarade byggnad. Den invigdes 15 augusti 1247 och började byggas av dominikanermunkar i början av 1230-talet. Tyvärr hade vi inte möjlighet att komma in i kyrkan just denna eftermiddag, men den är öppen dagtid och tillgänglig för alla.

Rådhuset, som ligger vackert vid torget, härstammar från 1740-talet. Det innehåller två rum, varav det ena var rådssalen och det andra tjänste- och sammanträdesrum. Tidigare var detta polisens vaktlokal med två finkor. Numera är det mycket populärt att gifta sig i detta vackra hus.

Efter intagen lunch på Sigtuna krog gick vi en promenad längs Långa gatan fram till den gamla telefonkiosken, som numera är en bokkiosk där man kan låna böcker. Väl värt ett besök.

Efter en trevlig dag återvände vi hemåt efter att några än en gång besökt Strandvillans café för att inta deras goda glass.

Text: Eva Lidö

Foto: Kent Magnusson, Eva Lidö